

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonae, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

§. 4. Quinta, & sexta ratio on gratiarum actionem ob divina beneficia.
Septima per analogiam ad aetatem humanam. Addita quaedam de
brevitate vitae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

non obliviscar in æternum, quia in ipsis vivificatus sum.

METRUM IV.

Currite sanguine lacrymarum flumina rivis,
Et corde ab imo tristis exundet dolor.
Erumpant moriente Deo suspiria & intus
Occulta amoris æsuent incendia,
Ite manus nocuæ, sceleratum tundite pectus,
Vindexque aperis sanguis è venis fluat.
O fluat, & rosus detur pro sanguine sanguis,
Measque culpas diluat fusus cruor.
Dicite vos cæli, vos conscia sumeris astras,
Si majus unquam polluis terram nefas.
En jacet exanimis soboles æqueve Tonantis
Damnata ligno, crimina ut mundi luat.
Spinea serata caput præcingunt membra cruentis
Discepra virgîs sanguinis rivus pluuunt.
Omnis abest species notam dignoscere formam,
Notosque vultus ipsa vix posset parens.
Horruit aspectus, densisque in nubibus æther
Phœbique, siderumque condidit facies.
Æternas populi mundo timuere tenebras,
Stravitque motus anxias gentes pavor.
Grandia terrificis sum saxa excussa ruinis,
Et ipsa trepido terra subsiluit solo.
Scilicet (O Superi cur non emittitis ignem?
Cur non ferocem armatis in me dexteram?)
Scilicet (ab scelerum nimis improba causa meorum,
Quæ lucis, & vitæ reum Numen facis.)
Scilicet interitum summi gemere parentis
Quæcumque cæli continentur ambitu.
Et vos mortales tantorum causa malorum
Siletis? & non irrigat fletus genas?
Ah fluite ô lacrymæ totoque è corpore sanguis.
Ut sole nix soluta, rivus effluat.
Ecce sitit moribundus Amor, date pocula Aman-
tes,
Amoris haustum Rex amantium sitit.
Nempe sitit lacrymas, lacrymæ ne arefescite: vestro
Sedare fletu fervidam cupit. sitim.

§. IV.

Quinta, & sexta ratio in gratiarum actionem ob divina beneficia. Septima per analogiam ad ætatem humanam. Addita quadam de brevitate vitæ.

1. Quinto septem distinctis horis servitutis nostræ pensum reddimus Deo, ut pro creationis beneficio septem diebus peractio creatori gratias agamus. His accedit

octava nocturnæ vigilia hora pro spe resurrectionis, quam mediâ nocte futuram plerique doctiores sentiunt ^b, tum quia Dominus se venturum ad iudicium tanquam furem in nocte prædixit: tum quia mediâ nocte de adventu sponsi excitatum clamorem in parabola fatuarum, & sapientum Virginum legimus. Facem mihi prætulit ad hanc rationem astruendam Rupertus Abbas ^c his verbis: Septem canonicas horas diei non licet à quoquam, qui in conspectu Dei vacuus, & ingratus apparere nolit, negligenter præteriri. Hæ siquidem creatori nostro deferunt laudes, & pro certis, ac magnis ejus beneficiis quasi vectigales sunt gratiarum actiones. Ut enim cecinit Prudentius:

Quod generosa potest anima
Lucis, & ætheris indigena
Solvere dignius obsequium,
Quam data munera si recinat
Artificem modulatu suum?

Gratiarum actio, inquit Laurentius Justinianus ^e, est in intellectu, & cognita gratiæ Dei bonæ voluntatis indeficiens, & irreflexa intentio. Nullum enim officium referenda gratia magis necessarium, quia majora meretur suscipere, qui collata bona de corde non probatur delectare. Invitatur ad magna, qui de parvis gratias agere assuescit, & spem de futuris recipit, qui transacta beneficia recognoscit. Ideo S. Maximus ^f, Taurinensis Episcopus, hortatur nos, ut minutissimas aves imitemur, mane & vespere creatori gratias referendo. Et si es, inquit, devotior, imitare Iulciniam, cui, quoniam ad dicendas laudes dies sola non sufficit, nocturna spatia pervigili cantilenâ decurrit. Et tu igitur laudibus tuis diem vincens operi tuo adde nocturna curricula, & infomnem suscepti laboris industriam psalterii ferie consolare. Notat Richardus Victorinus ^g septem esse tentationes, importunam, dubiam, subitam, occultam, violentam, fraudulentam, perplexam, quibus impugnantur fideles, juxta illud ^h: In sex tribulationibus liberabit te, & in septima non tanget te malum:

Q999

^b Ambros. Hieron. Chrysost. August. & alii apud Suarez in 3. p. tom. 2. disp. 30. sect. 10. ^c Rup. lib. 1. de div. off. c. 1. ^d Prudent. Cathin. hym. 3. ^e Laur. Iustin. igni vitæ de orat. c. 7. ^f Max. hom. 2. de non timendis hostibus carnalibus. ^g Rich. in Psalm. 90. h Job. 5. 19.

lum: ad quas illud etiam accommodatur, quod scriptum est, *septies cadit justus, & resurget*. Propterea idem iustus septies in die laudem dicit Domino, nam quoties post lapsum resurget, & quoties tentanti malo resistit, debet sane cooperatori suo gratias referre, à quo utique factum est, ut tentatus resistere, & lapsus posset resurgere. Septies autem oramus in die, ait Ebrardus & contra Valdenses scribens, quia septies in die cadit justus, & resurget per orationem. Addit Petrus Damianus, septem Canoniarum horarum officia, quasi septem baptismatum lavacra in sanctæ Ecclesiæ gremio constituta esse; ut septem offensionum maculas, quas ex quotidiana vitæ hujus conversatione contrahimus, totidem orationis quotidianæ fluentis expiarcuremus, quatenus assiduum corruptibilis vitæ pulverem satisfactionis lutum superfusæ orationis unda frequens detergat.

2. Sextò, sunt qui has temporum præscriptiones ideo censent ordinatas, ut per nocturnum officium tempus tenebrarum ante Christi adventum significemus: Nox enim, ut ait Remigius Antissiodorensis^m, tempus significat ante Christi adventum: Per diurnum vero tempus gratiæ, & miserationis, quo visitavit nos oriens ex alto. Septies igitur Deum laudamus, quia dono septiformis gratiæ lucem, & libertatem adepti sumus. Par esset equidem supernæ Hierusalem imitari custodes, quorum militia est semper esse in Dei laudibus, ut Ambrosiusⁿ scribit, qui super muros æternæ civitatis constituti totâ die, & totâ nocte in perpetuum non tacebunt: sicut & animalia in circuitu sedis providentia requiem non habent, die ac nocte clamantia, & dicentia. *Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus omnipotens, qui erat, & qui est, & qui venturus est*. Sed aggravante corpore præpediti à divinis laudibus multoties cessare cogimur, certis dumtaxat intervallis vitulos labiorum nostrorum immolantes. Rectè Primasius^p; Ecclesia circumquaque diffusa in singulis membris, professionibusque diversis, urbibus, regionibus, provinciis, linguis, & gentibus variis Dominum die ac nocte laudare non cessat, manente intellectualis creaturæ perpetua in celestibus laude super Jerusalem, ad cuius se instat, in-

i Prov. 24. 16. k i Prov. 24. 16. Ebrard. cap. 4. l Petrus Damianus opusc. 10. c. 1. m Remig. Antissiod. in cap. ult. Iona. n Ambros. Epist. 27. Isa. 62. 6. o Apoc. 4. 8. p Primas. in Apoc. lib. 2. in fine.

formari peregrina latatur Ecclesia. Hoc est tributum, quod à nobis exigit Deus. *Immola*, inquit q, *sacrificium laudis*. Quæ verba explicans Augustinus, Ara tua, ait, conscientia tua. Securi sumus, non imus in Arabiam thus quærere; non sarcinas avari negotiatoris excutimus. Sacrificium laudis quærat à nobis Deus. Habebat hoc sacrificium laudis Zachæus in patrimonio suo, habebat vidua in sacculo suo, habebat nescio quis pauper hospes in dolio suo. Alius nec in patrimonio, nec in sacculo, nec in dolio aliquid habebat: totum habebat in animo suo. Immola Deo sacrificium laudis, & hæc immolatio, hoc sacrificium laudis est, gratias agere illi, à quo habes quicquid boni habes, & cuius misericordia tibi dimittitur quicquid tuum mali habes.

3. Septima ratio nos ipsos respicit, ætati-que nostræ progressum non inutili significatione repræsentat. Augustinus^s, Gregorius^t, Hieronymus^u, Fulgentius^x Theophylactus^y, & Honorius^z per horas diei ætates hominum, quamvis non omnino simili explicatione interpretantur. Nam quis neget quemcumque hominem profundâ nocte sepultum fuisse, cum adhuc in potentia causarum latitans proprio existentia actu careret? Nox igitur tempus illud indicat, quod nativitatem antecessit. Matutinæ laudes in confinio diei, ac noctis recitandæ, primam ætatem denotant, quam infantiam aliqui, pueritiam alii vocant. Prima diei hora, cum jam se purior exeret solis radius, adolescentiæ index est. Juventus per Tertiam designatur, cum solis radii longè, latèque diffusi orbem terrarum nitidius illustrant. Per Sextam virile robur intelligo sole in medio cæli, & maxima augis altitudine constituto. Hora Nona inclinatio jam die tarda senectus indicatur. Vesperè ultima ætas decrepita innuitur terram respiciens, in quam mox terrenum corpus resolvitur: quam ætatem eleganter deplorans Cornelius^a, sic cecinit:

*Nec cælum spectare licet, sed prona senectus
Terram à qua genita est, & reditura videt.*

Completorium denique ævi seriem completam, vitæque finem manifestat. Ad eò brevis est

q Ps. 49. & ibid. Augustinus^s Aug. serm. 59. de verbis Domini. t Greg. hom. 19. in Evang. u Hier. in cap. 10. Matthæi. x Fulg. de remiss. pec. libro 18. y Theophylact. in cap. 20. Matthæi. z Hon. Gen. anim. lib. 2. cap. 34. a Corn. Gallus.

est vita nostra, ut unicæ diei omnis ejus de cur-
sus comparetur. Nam diei unius sunt homines,
ait Pindarus ^b, umbræ somnium sunt homi-
nes. Et Rex Ezechias clamabat dicens ^c: De
mane usque ad vesperam finies me. Narrat Plini-
us ^a & Antigonus Carystius ^e avem esse ad
Hypanim fluvium vitæ profus diariæ: manè
nascitur: crescit usque ad meridiem, ac soli
tandem morienti commoritur, Hemerobios
dicitur, de qua Cicero ^f; Confer, inquit,
nostram longissimam ætatem cum æternitate,
reperiemur in eadem propemodum brevitate,
quæ illæ bestiolæ, quæ unum diem vivunt. Flos
etiam Hemerocalis ultra diem vivere nequit,
ejus meminere Dioscorides ^g & Plinius ^h: le-
gendus item Suidas verbo Ephemerii botri.
Optimè Job ⁱ, Homo natus de muliere, brevi
vivens tempore, repletur multis miseriis, qui quasi
flos egreditur, & conteritur, & fugit velut umbra.
Optimè item Isidorus Pelusiota ^k, Mundi hu-
jus gloria Hemerocalis est. Omnia tempus
aliis, inquit Poëta ^l, tempus rapit, usus in
arcto est. Libet itaque exclamare cum san-
ctissimo Abbate Columbano ^m. O tu vita
quantos decepisti! quantos seduxisti! quantos
excecasti! quæ dum fugis, nihil es; dum vi-
deris umbra es; dum exaltaris fumus es: quæ
quotidie fugis, & quotidie venis, veniendo
fugis, quæ fugiendo venis: dissimilis eventu,
similis ortu; dissimilis luxu, similis fluxu;
dulcis stultis, amara sapientibus. Qui te amant,
non te sciunt; qui te contemnunt, ipsi te intel-
ligunt. Te ostendis tanquam veram, te redu-
cis quasi fallacem. Ergo nihil es, o mortalis
vita, nisi viæ imago, fugitiva ut avis, ut nu-
bes incerta, fragilis ut umbra-

b Pindar. in Pythiis Ode 8. v. 135. c Isa. 38. 12.
d Plin. lib. 11. cap. 36. e Antigon. hist. mirabi-
lium cap. 92. f Cic. 1. Tuscul. g Dioscorid. lib. 3.
cap. 137. h Plin. lib. 11. cap. 21. i Job. 14. 1.
k Isid. Pelus. lib. 5. Ep. 363. l Aurel. Olympius.
Nemesius Elog. 3. m Columb. homil. de fallacia vitæ
humana.

METRUM V.

Sic nempe velox orbita temporum
Propellit annos: surgit, & occidit
Quicquid polorum continetur
Præcipiti nimum sub axe.
Cæco rotantur secula turbine,
Vesper sequenti vespere traditur.
Mortale nil longum, nec ætas

Præteritam reparat ruinam.
Vitæ quid auras, quid senium miser,
Diesve longos, sultraque somnia
mentiris? heu! puncto futurus
Præda necis, gelidum cadaver.
Quicumque lucis amunere vescimur,
Omnes eodem tramite currimus.
Mors æquat omnes, parquæ sepe est
Nescire una dies senectæ.
Centena quamvis sæcula vixeris,
Æternitatis si numeras diem,
Nil ejus ætatem antecelles,
Unica quem rapit hora vitæ.
Frustra senectæ tempora computes
Ales quæ ad undas nascitur Hypanis,
Quam si videt nascentem Eous,
Decrepitam aspiciet occidens Sol.
Hec de fugaci sabula luditur
Vita. Quod ortum est vergit ad Hesperum,
Diesque veloces & anni
Pegaseo fugiunt volatu.

S. V.

Octava ratio ex Parabola Evangelica labo-
rantium in vinea. Nona ex mystica sep-
tenarii numeri significatione. Etiam In-
fideles statim horis orare. Errores Caba-
listarum obiter indicantur.

1. **O**ctava ratio ex capite vigesimo Mat-
thæi clarè deducitur. Enimverò cœle-
stis Paterfamilias operarios mittens in vineam
primo mane, tertiam, sextam, nonam, & undeci-
mam horam, & cum sero esset factum, reddens
illis mercedem has præcipuè horas divino ser-
vitio deputavit, ut docet Cassianus ⁿ. Nam
undecimam vespertinam synaxim indicat, se-
rotina autem Completorium significat. Cæte-
rum horam primam illud avi denotat spatium,
quod fuit ab Adamo usque ad Noë. Tertia
à Noë usque ad Abraham producta est. Sex-
ta ab Abraham usque ad Moysen. Nona à Mo-
se usque ad Christum. Undecima à Christo in-
cipiens in extrema judicii die finem habebit. Ita
Origenes ^o, Gregorius Magnus ^p, Theophi-
lus ^q, Hieronymus ^r, Chrysostomus Theophila-
ctus, Beda, Hilarius & Fulgentius interpretan-
tur.

n Cass. l. 3. de instit. cœnob. c. 3. o Orig. hom. 10. in
Matth. p Greg. hom. 19. in Evang. q Theophil. l. 1.
cōm. in Evan. r Hier. Chrysostom. Theop. Beda &
Hilar. ad c. 20. Matth. s Fulg. de remiss. pec. l. 2. c. 18.